

Wie wil afwijken, moet bewijzen !

In een douaneaangifte zijn een groot aantal elementen opgenomen; goederenomschrijving, goederencode, herkomst en oorsprong van de goederen, douanewaarde, bijgevoegde bescheiden, et cetera. Op grond van die informatie wordt het bedrag aan rechten bij invoer vastgesteld. In sommige gevallen wil of de inspecteur of de aangever afwijken. De hoofdregel is dan dat degene die wil afwijken, moet bewijzen dat het inderdaad anders was. Uit de praktijk blijkt dat de inspecteur nog wel eens allerlei feiten stelt, zonder dat hij deze bewijst. In zo'n geval is het maar de vraag of er reden is om tot navordering over te gaan.

Inleiding

“Vroeger was alles beter ... Toen controleerde de douane-ambtenaar nog elke zending en stond tenminste vast wat nu daadwerkelijk was ingevoerd” Of het inderdaad zo is dat enkele decennia geleden elke zending grondig werd gecontroleerd betwijfel ik. In ieder geval staat wel vast dat de Nederlandse Douane (en ook de Europese Commissie) er voor heeft gekozen om steeds minder fysiek te controleren en steeds meer achteraf administratief te controleren. Dus niet meer bij elke zending de bescheiden en de aangifte met elkaar vergelijken, maar later de facturen van 500 zendingen opvragen en dan bijvoorbeeld via internet bekijken of de MP3-speler met typenummer XYZ123 wel of geen radio heeft (dat heeft immers een groot verschil aan rechten tot gevolg).

De mogelijkheid om op deze manier te werk te gaan is in de wet vastgelegd: artikel 78 CDW. Een randvoorwaarde die daarbij geldt is echter dat de inspecteur daadwerkelijk kan aantonen dat een andere goederencode (of bijvoorbeeld een andere oorsprong of douanewaarde) van toepassing is. In dit kader is ook artikel 71 CDW van groot belang. Hierin is vastgelegd dat wanneer een aangifte wordt geverifieerd de resultaten van de verificatie de heffingsgrondslagen vormen en wanneer geen verificatie heeft plaatsgevonden de elementen zoals vermeld in de douaneaangifte de grondslag voor de heffing vormen.

Bewijzen is meer dan stellen

Zoals uit het vorenstaande blijkt moet degene die achteraf stelt dat andere heffingsgrondslagen juist zijn, motiveren waarom hij wenst af te wijken. De tariefcommissie sprak dit adagium reeds meer dan 20 jaar geleden uit (Tariefcommissie 20 augustus 1987, nr. 12155 T, UTC 1988/33), maar ook nu nog steeds handhaven de Rechtbank Haarlem en de Douanekamer van het Gerechtshof Amsterdam deze stelling.

Het is aan de aangever om niet alleen te stellen, maar ook aan te tonen dat het daadwerkelijk om andere goederen gaat

Dit adagium geldt overigens voor beide partijen, zowel de aangever als de inspecteur. Vaak word ik geconfronteerd met afgewezen verzoeken tot terugbetaling (ex artikel 236 CDW) waarbij een aangever summier stelt dat een onjuiste goederencode is gebruikt, verwijst naar een bijgevoegd monster en dan verzoekt om de goederencode met het lagere douanerecht toe te passen.

Deze verzoeken worden steevast afgewezen. Het is namelijk aan de aangever om niet alleen te stellen, maar ook aan te tonen dat het daadwerkelijk om andere goederen gaat. Een – niet ambtelijk genomen – monster is in die gevallen veelal te weinig. De aangever zal aan de hand van facturen en ladingsbescheiden (waar dan wel duidelijk een relatie mee moet kunnen worden gelegd) moeten kunnen aantonen dat het daadwerkelijk anders is.

Uit die factuur zal dan natuurlijk wel duidelijk moeten blijken hoe moet worden ingedeeld of wat de waarde wél is. Ook andere bescheiden kunnen hierbij wellicht ondersteunend bewijs vormen.

Die bewijsplicht geldt ook voor de inspecteur. Uiteraard! Juist de inspecteur zal ook zijn werk zorgvuldig moeten doen. In de praktijk zie ik – naast de summier gemotiveerde verzoeken tot terugbetaling van aangevers – echter veelvuldig voorkomen dat de inspecteur zich er zeer gemakkelijk van afmaakt. Zo wordt vaak verwezen naar rapporten van andere autoriteiten of bevindingen bij andere controles waarvan de inspecteur geen afschrift ter beschikking wil stellen en ook geen inzage verleent. Of de inspecteur motiveert zijn navordering waarbij hij anders classificeert met: “uit informatie op het internet is mij gebleken dat de indeling onjuist is en het product moet worden ingedeeld in ...” Het hoeft geen betoog dat deze handelwijze moet leiden tot het afzien van navordering.

Extrapoleren van controleresultaten over meerdere zendingen

Een andere aanpak waar de inspecteur nogal eens voor kiest is om op basis van één fysieke controle of diepgaande administratie controle – en waarbij een onregelmatigheid is vastgesteld – na te vorderen voor een grote hoeveelheid van aangiften die betrekking lijken te hebben op soortgelijke producten. Wanneer het gaat om duidelijk te identificeren producten waarbij vaststaat dat het product dat gecontroleerd is identiek is aan de overige producten, heb ik daar geen problemen mee. Dat is echter niet in alle gevallen zo. In bepaalde gevallen staat duidelijk vast dat het wél om andere producten gaat, in andere gevallen is de goederenomschrijving zo globaal, dat niet kan worden gesteld dat het daadwerkelijk gaat om identieke producten.

Een interessante uitspraak in dit kader is de uitspraak van de Douanekamer van het Gerechtshof Amsterdam van 22 april 2008 opgenomen in Douanerechtspraak 2008/55.

Hierin is, overigens na meer dan vier jaar procederen bij één en hetzelfde rechtscollege, kritisch geoordeeld over het extrapoleren naar aanleiding van een monsteronderzoek van een beperkt aantal zendingen. De staatssecretaris heeft geen cassatie ingesteld tegen deze uitspraak.

Bewijsvoering bij bijzondere bestemmingen

Een ander interessante uitspraak in dit kader is de uitspraak van de Rechtbank Haarlem van 26 mei 2008 (douanerechtspraak 2008/51) waarbij geoordeeld werd over de bewijsvoering bij de toepassing van de regeling bijzondere bestemmingen.

Juist de inspecteur zal ook zijn werk zorgvuldig moeten doen

Deze regeling maakt het mogelijk dat een nulrecht of lager recht van toepassing is wanneer de goederen een specifieke bestemming krijgen. In de onderhavige kwestie was de vraag of de vergunninghouder voldoende kon aantonen dat de goederen de bijzondere bestemming hadden gekregen. De rechtbank oordeelt dat artikel 204 CDW in die zin dient te worden uitgelegd, dat per zending dient te worden beoordeeld of de voorwaarden voor de toekenning van een nulrecht uit hoofde van het gebruik van de goederen voor bijzondere doeleinden, in acht zijn genomen. Voor het antwoord op de vraag of voor een bepaalde zending een douaneschuld is ontstaan als bedoeld in artikel 204 CDW, is, volgens de Rechtbank doorslaggevend of de betreffende goederen hun bijzondere bestemming hebben gevolgd. Mede gelet op het feit dat de inspecteur de aangiften achteraf controleert, concludeert de rechtbank vervolgens dat op de inspecteur, die wenst af te wijken van de aangifte, de bewijslast rust om aan te tonen dat artikel 204 CDW van toepassing is.

Afrondend

Uit de jurisprudentie en praktijk blijkt enerzijds dat verzoeken tot terugbetaling veelvuldig onvoldoende gemotiveerd worden ingediend. Anderzijds blijkt dat ook de Douane nogal gemakkelijk is bij het opleggen van navorderingen.

Het kan dan ook zeker lonen om kritisch na te gaan of de inspecteur zijn navordering kan staven. Is dat niet het geval, dan lijkt minimaal een gesprek of anders een bezwaar- en/of beroepsprocedure op zijn plaats. Heeft u wellicht ook

een geval waarin de inspecteur zijn stellingen niet of onvoldoende kan staven. Neemt u dan gerust vrijblijvend contact met Customs Knowledge (info@douaneadvies.nl) op om na te gaan of een procedure loont.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaardt Customs Knowledge geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan. Dit artikel is niet bedoeld als een specifiek advies. Zie in dit kader ook de Algemene Voorwaarden van Customs Knowledge BV.